

25.09.2019

STM/2776/2018

MIELENTERVEYSSTRATEGIAN LUONNOS

Johdanto

Pääministeri Rinteen hallituksen ohjelmaan on kirjattu:

”Laaditaan aiempaa valmistelua hyödyntäen mielenterveysstrategia, joka näkee mielenterveyden pääomana, turvaa mielenterveysoikeudet ja -palvelut, linkittää ne olemassa oleviin rakenteisiin, ehkäisee itsemurhia ja vahvistaa ammattilaisten osaamista. Samalla uudistetaan mielenterveys- ja päihdelainsäädäntö.”

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama asiantuntijaryhmä on valmistellut kansallista mielenterveysstrategiaa syksystä 2018 alkaen laaja-alaisessa yhteistyössä. Keväällä 2019 järjestetyissä kuulemisissa saatiin yli 800 palautetta. Asiantuntijaryhmä kirjoitti kuulemisten jälkeen luonnoksen, jossa on viisi mielenterveyspoliittista painopistettä ja ehdotukset tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tausta

Ensimmäinen kansallinen mielenterveys- ja päihdesuunnitelma julkaistiin vuonna 2009, ja se ulottui vuoteen 2015. Vuonna 2016 julkaistussa loppuraportissa arvioitiin suunnitelmalla olleen myönteistä vaikutusta ja ehdotettiin kehittämistoimenpiteitä vuoteen 2020 saakka. Vuosina 1986-1996 Suomessa toteutettiin kansallinen itsemurhien ehkäisyohjelma. Ohjelma tuotti myönteisiä tuloksia, mutta projektin päätyttyä itsemurhien ehkäisytyön suunnitelmallisuus, koordinaatio ja toimenpiteiden seuranta ovat olleet puutteellisia.

Tavoitteet

Mielenterveysstrategia ohjaa mielenterveystyötä vuosina 2020-2030. Se turvaa mielenterveyspolitiikan ja toimenpiteiden jatkuvuutta, tavoitteellisuutta ja ajantasaisuutta. Strategia kattaa myös päihdepalvelut ja ottaa huomioon ehkäisevän päihdetyön vuosien 2015-2025 toimintaohjelman. Strategia sisältää itsemurhien ehkäisyohjelman.

Aikataulu & vastausohjeet

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi-sivustolla julkaistuun lausuntopyyntöön ja siinä esitettyihin kysymyksiin viimeistään 25.10.2019.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Lausuntoja voivat antaa muutkin kuin jakelussa mainitut.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Valmistelijat

Lisätietoja antavat lääkintöneuvos Helena Vormaa puh. 02951 63388 ja erityisasiantuntija Tuulia Rotko puh. 0295 163125.

Katso tarkemmin: <https://stm.fi/mielenterveyslinjaukset>

Liite 1: mielenterveysstrategia

Jakelu

AA
ADHD-liitto
Ahvenanmaan hallintotuomioistuin
Akava ry
Akavan sairaanhoitajat ja Taja ry
A-kiltojen liitto ry
A-klinikkasäätiö
Aluehallintovirastot
Alvi ry
AMK-verkosto
Aseman lapset ry
Asumispalvelusäätiö
Autismi- ja Aspergerliitto
Autismisäätiö
Disso ry
EFCAP Finland
Ehkäisevän päidetyön jäsenverkosto
Ehyt ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Eläketurvakeskus
Eläkevakuutusyhtiö Elo
Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
Eläkevakuutusyhtiö Keva
Eläkevakuutusyhtiö Mela
Eläkevakuutusyhtiö Varma
Eläkevakuutusyhtiö Veritas
Ensi- ja turvakotien liitto ry
Espoon kaupunki
ETENE
ETK
Evangelisluterilainen kirkko
Finlandssvenska Kompetenscenter FSKC
Helsingin Diakonissalaitos
Helsingin kaupunki

Hiioppi
Hyvinvointiala HALI ry
Hyvän mielen talo
Icehearts
Ihmisoikeusliitto ry
Ikäinstituutti
Irti Huumeista ry
ITLA-säätiö
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
Jyväskylän kaupunki
Kaksisuuntaiset
Kakspy
Kalliolan settlementti
KELA
Kirkon työmarkkinalaitos
Kokkotyö
Koulutetut kokemusasiantuntijat KoKoa ry
Kran
Kriminaalihuollon tukisäätiö
Kukunori Oy
Kunnallinen päihdehuoltoyhdistys ry
Kuntatyönantajat
Kuntoutussäätiö
Kuopion kaupunki
Lahden kaupunki
LAPE-kunta-agentit 2019
LAPE-muutosagentit
LAPE-ohjausryhmä
LAPE-tieteellinen neuvosto
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Lastensuojelun keskusliitto
Lastentarhaopettajaliitto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK
Mannerheimin lastensuojeluliitto
Mente
Me-säätiö
Mielen ry, Tampere
Mielenterveyden keskusliitto
Mielenterveysomaisten keskusliitto Finfami
Mielenterveyspooli
Mielenterveysyhdistys Helmi
Mieli maasta
MIELI Suomen mielenterveysseura ry

Minnesota-hoito
Myllyhoitoyhdistys
NA, nimettömät narkomaanit
Naistenkartano
Niemikotisäätiö sr
Niuvanniemen sairaala
Nuorisotutkimusseura
Nuorten mielenterveysseura Yeesi ry
Nuorten palvelu ry
Nuorten ystävät
Nyyti ry
Oikeusministeriö
Omaishoitajaliitto ry
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetusalan ammattijärjestö
Opetushallitus
Osallisuuden aika
Oulun kaupunki
Pelastakaa lapset ry
Pesäpuu
Pirpana ry
Porin kaupunki
Psykosociala förbundet rf
Puolustusministeriö
Puolustusvoimat (pääesikunta)
Päihdelääketieteen yhdistys
PÄIVYT
Romaniasiaian neuvottelukunta
Saamelaiskäräjät
Sairaanhoitajaliitto ry
Sairaanhoitopiirit
SAK
SAKKI ry
SamiSoster
SAMOK
Sateenkaariperheet ry
Seta ry
Sexpo-säätiö
Sininauhaliitto
Sisäministeriö
SOS lapsikylät
Sosiaalialan osaamiskeskukset
Sosiaaliamiehet ry
SOSTE

Sovatek-säätiö
STTK
Suomalainen Lääkäriseura Duodecim
Suomen Akatemia
Suomen geriatrit ry
Suomen Klubitalot ry
Suomen koulu- ja opiskeluterveyden yhdistys SKOOPPI
Suomen Kuntaliitto
Suomen lastenpsykiatriyhdistys ry
Suomen Lukiolaisten Liitto SLL
Suomen Lääkäriliitto
Suomen Mielenterveyshoitoalan liitto ry
Suomen mikroyrittäjät ry
Suomen Moniääniset ry
Suomen nuorisopsykiatrinen yhdistys ry
Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry
Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry
Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU ry
Suomen Potilasliitto ry
Suomen Psykiatriyhdistys
Suomen psykogeriatrinen yhdistys SPGY
Suomen Psykologiliitto
Suomen Psykologinen Seura
Suomen Romanifoorumi
Suomen skitsofreniayhdistys
Suomen sosiaali oikeudellinen seura
Suomen sosiaalipsykiatristen yhteistöjen keskusliitto
Suomen toimintaterapeuttiliitto
Suomen työterveyshoitajaliitto
Suomen Ylioppilaskuntien liitto (SYL)
Suomen Yrittäjät
SuPer ry
Surunauha ry
Svenska Finlands Folktinget
Syömishäiriöliitto Syli ry
Taiteen sulattamo ry
Takuusäätiö
Talentia ry
Tampereen kaupunki
Tarpeenmukainen hoito ry
Tasa-arvovaltuutetun toimisto
Tehy ry
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Terveydenhoitajaliitto

Terveys- ja sosiaalialan yrittäjät - TESO
 THL:n itsemurhien ehkäisytyötä koordinoiva verkosto
 Tukikohta ry
 Tukiyhdistys Majakka
 Turun kaupunki
 Työ- ja elinkeinoministeriö
 Työterveyshoitajayhdistys
 Työterveyslaitos
 Työterveyslääkäriyhdistys
 Ulkoasiainministeriö
 Vailla vakinaista asuntoa ry
 Valtakunnallinen päihdeasiamies
 Valtakunnallinen työpajayhdistys ry
 Valtion koulukodit
 Valtiovarainministeriö
 Valvira
 Vanhan Vaasan sairaala
 Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry
 Vanhustyön keskusliitto
 Vantaan kaupunki
 Vapaan Alkoholistihuollon Kannatusyhdistys VAK ry
 Varusmiesliitto ry
 Väestöliitto
 Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
 Yksinasuvat
 Yliopistot
 Ympäristöministeriö
 Youth Against Drugs YAD ry

Asiasanat

mielenterveys, itsemurha, alkoholinkäyttö, huumeet, terveyden edistäminen, terveydenhuolto, sosiaalihuolto, yhdenvertaisuus

Lausuntopyyntö

Lausuntokierroksella olevassa mielenterveysstrategian luonnoksessa ei ole vielä johdantoa, indikaattoreita eikä kustannuksia, vaan ne valmistellaan syksyn aikana.

Lausunnonantajilta pyydetään kommentteja seuraaviin asioihin: 1) viiden mielenterveyslinjauksen ehdotuksiin tavoitteiden saavuttamiseksi, 2) itsemurhien ehkäisyohjelmaan, 3) ehdotuksia mahdolliseksi seurantaindikaattoreiksi sekä 4) muita mahdollisia huomioita ja kommentteja.

1) Mielenterveyslinjaukset

Linjaus 1. Mielenterveys pääomana

- Kommentit ehdotuksiin tavoitteiden saavuttamiseksi:

Linjaus 2. Lasten ja nuorten mielenterveyden rakentuminen arjessa

- Kommentit ehdotuksiin tavoitteiden saavuttamiseksi:

Linjaus 3. Mielenterveysoikeudet

- Kommentit ehdotuksiin tavoitteiden saavuttamiseksi:

Linjaus 4. Ihmisen tarpeiden mukaiset, laaja-alaiset palvelut

- Kommentit ehdotuksiin tavoitteiden saavuttamiseksi:

Linjaus 5. Hyvä mielenterveysjohtaminen

- Kommentit ehdotuksiin tavoitteiden saavuttamiseksi:

2) Itsemurhien ehkäisyohjelma:

- Kommentit

3) Mielenterveyslinjausten indikaattorit

- Ehdotukset mahdollisiksi seurantaindikaattoreiksi:

4) Mahdolliset muut huomiot ja kommentit

- Kommentit

Taru Koivisto
Johtaja, osastopäällikön sijaisena
Sosiaali- ja terveysministeriö

Tuulia Rotko
Erityisasiantuntija
Sosiaali- ja terveysministeriö